

Rahapeliuottojen alenemiseen valmistautuminen, ratkaisuvaihtoehdot

Respondent:

-

Response on:

17.03.2021, 20.07 - 17.03.2021, 20.16

1. Vastaajan tiedot *

Etunimi	Riitta
Sukunimi	Särkelä
Sähköposti	riitta.sarkela@etkl.fi
Organisaatio	Ensi- ja turvakotien liitto ry

2. Mitä seuraavista työryhmän ratkaisuvaihtoehdoista pidätte toimivimpana?(vaihtoehdot esitetty laajemmin liitteenä olevan raportin luvussa 5, s. 90) *

Osittaisuudistus

3. Perustelut valittuun ratkaisuvaihtoehtoon

Osittaisuudistus turvaa parhaiten autonomista kansalaisjärjestötoimintaa ja sen jatkuvuutta ☐

Ensi- ja turvakotien liiton näkemyksen mukaan osittaisuudistus huolellisesti ja järjestöt valmisteluun mukaan ottaen on järjestöjen kannalta realistisin ja paras vaihtoehto. Osittaisuudistus tunnistaa parhaiten kansalaisjärjestöjen autonomian tärkeyden. Autonominen kansalaisjärjestötoiminta tarjoaa osallistumisen ja vaikuttamisen kanavat erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille ja on yksi demokraattisen yhteiskunnan kivijalka. Osittaisuudistus varmistaisi parhaiten järjestöjen mahdollisuuden vaikuttaa ja esittää tarpeen mukaan kritiikkiä valtiovallalle ja toteuttaa sitä kautta ihmisten perusoikeuksien toteutumisen puolustamiseen liittyvää perustehtäväänsä. ☐

Osittaisuudistus ei olisi riippuvainen poliittisista suhdanteista samalla tavalla kuin muut esitetyt vaihtoehdot. Kulloisestakin poliittisesta tilanteesta riippuvuus vaikuttaisi merkittävästi siihen, mitkä kohteet tulisivat priorisoitua rahoitusta saaviksi ja mitkä eivät. Jo tällä hetkellä osassa Euroopan maita esimerkiksi perhe- ja lähisuhdeväkivallan vastaista työtä ja vaikuttamistyötä tekevät järjestöt ovat joutuneet rahoituksellisesti ja muuten ahtaalle, kun kyseisissä maissa on poliittisesti Istanbulin sopimuksesta huolimatta alettu tulkita väkivalta lähisuhteissa perheen sisäiseksi asiaksi ja siihen puuttumisen vaarantavan perhettä instituutiona. Valtion budjettikehyksen sisällä oleva järjestöjen rahoitus olisi altis kulloisillekin poliittisille suhdanteille eikä järjestöjen rahoituksessa olisi pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta, joka on järjestöjen kannalta erittäin tärkeää. Uudistus tulee toteuttaa siten, että yleishyödyllisen kansalaistoiminnan rahoitus säilyy uudistuksen siirtymävaiheen aikana ja sen jälkeen budjettikehyksen ulkopuolella.

Monimuotoinen sosiaali- ja terveysjärjestökenttä tärkeä osa suomalaista hyvinvoinnin infrastruktuuria ☐

Tehtävässä ratkaisussa tulee ottaa huomioon sosiaali- ja terveysjärjestöjen poikkeuksellisen suuri merkitys osana suomalaista hyvinvoinnin infrastruktuuria. Sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat kehittäneet uusia tuen muotoja ihmisten muuttuviin tarpeisiin ja palvelujen aukkopaikkoihin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ongelmien ehkäisemiseen liittyvä työ on pitkälti järjestöjen varassa. Se on mahdollista siksi, että monimuotoisella järjestökentällä on hyvä tuntuma ihmisten arkeen ja tarpeisiin. Ilman sosiaali- ja terveysjärjestöjä mittava joukko eri syistä haavoittavassa elämäntilanteessa eläviä ihmisiä jäisi ilman apua. Corona-aika on jälleen selkeästi osoittanut järjestöjen nopean ja joustavan reagoitakyvyn muuttuneeseen tilanteeseen. Sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat monilla sisältöalueilla oman toimialansa erityisasiantuntijoita ja vastaavaa asiantuntemusta ei julkisista palveluista

välttämättä löydy. Suomalaisella yhteiskunnalla ei ole varaa rapauttaa ja jättää tulevaisuudessakaan käyttämättä tätä merkittävää osaamista ja resurssia. Tulevan sote-uudistuksenkin näkökulmasta sosiaali- ja terveysjärjestöillä on kriittisen tärkeä merkitys ja ne ovat välttämättömiä kumppaneita niin kunnille kuin uusille hyvinvointialueillekin. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaedellytyksiä ei pidä tästäkään näkökulmasta vaarantaa, vaan turvata sen pitkäjänteisyys. □

Uudistuksen tulee kohdella yhdenvertaisesti erilaisia ja eri kokoisia järjestöjä □

Valmisteltavalla muutoksella tulee väistämättä olemaan erilaisia vaikutuksia eri ihmisryhmille, joiden pärjäämisessä järjestöillä on tärkeä rooli. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen työ kohdistuu suurelta osin eniten tukea tarvitsevien auttamiseen, ja työn vaikutukset ovat väestöryhmien hyvinvointieroja kaventavia. Muutosten vaikutusten ennakoarviointi on tärkeää ihmisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja ettei uudistus lisää ihmisten eriarvoisuutta. □

Uudistuksen tulisi kohdella mahdollisimman yhdenvertaisesti eri kokoisia ja erilaisia järjestöjä, koska niillä on hyvin erilaiset mahdollisuudet sopeutua muutokseen. Järjestöjen monimuotoisuuden lisäksi on otettava huomioon sekä valtakunnallisten että alueilla toimivien järjestöjen tarpeet. Keskusjärjestöillä on erittäin tärkeä rooli paikallisten ja alueellisten yhdistysten tukijana sekä linkkinä paikallisen ja valtakunnallisen vaikuttamisen välillä. □

Sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat jo lisänneet keskinäistä yhteistyötään ja sitä tarvitaan edelleen lisää. Ne ovat viime vuosina kehittäneet monipuolisesti oman toimintansa vaikutusten ja sitä kautta toimintansa merkityksen osoittamista. Tätä on yhdenvertaisesti edellytettävä kaikilta edunsaajilta. Oleellista on myös tunnistaa järjestöjen monimuotoisuuden tärkeä arvo, eikä keinotekoisesti tehokkuuden nimissä vaatia järjestöjen yhdistymistä. Järjestöjen kannalta yleisavustustyyppinen rahoitus antaa mahdollisuuden kustannustehokkaimpaan resurssien käyttöön. Järjestöjen omaa varainhankintaa on kannustettava, eikä sillä saa jatkossa olla avustusta pienentävää vaikutusta. Arpajaisveron tasoa tulisi pysyvästi alentaa, jotta kansalaisjärjestötoiminnan rahoitus tosiasiallisesti ei entisestään pieneneisi pelituottojen vähentyessä. □

Julkisen vallan vastuulle kuuluvat kohteet irrotettava rahapelituotoilla rahoitettavista □

Kuntien ja valtion vastuulle kuuluvat tehtäväkokonaisuudet tulee siirtää rahapelituotoilla rahoitettavasta kokonaisuudesta valtion budjetista katettavaksi. Veikkaus ja sen tuotot tulee palauttaa alkuperäiseen tehtävänsä. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen näkökulmasta tunnetuin rahapelituotoista valtion vastuulle siirrettävä kokonaisuus on sinänsä tärkeä veteraanien kuntoutus. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö teetti Owl Groupilla selvityksen (2018) niistä kokonaisuuksista, joista muun muassa rahapelituottojen piiristä pois siirrettävissä kokonaisuuksissa olisi kyse. Se tarjoaa yhden pohjaselvityksen asiassa. Näitä ratkaisuja tehtäessä on varmistettava se, että haavoittavissa tilanteissa elävien ihmisten palvelujen ja tuen saatavuutta ei vaaranneta. □

Rahapelien yksinoikeusjärjestelmä tulevaisuudessa tärkeä ja pelihaittoja ehkäistävä määrätietoisesti □

Selvityshenkilöraportissa on perusteltu kokonaisuudistusta sillä, että sen toteuttamisen avulla olisi helpompi torjua pelihaittoja. Ensi- ja turvakotien liiton arvion mukaan valtiolla olisi tuossa vaihtoehdossa fiskaalinen intressi rahapelituottojen määrään nähden eikä ratkaisu sinänsä vähentäisi pelihaittoja. □

Veikkauksen yksinoikeuden turvaamiseksi tulee jatkaa määrätietoisesti jo hyvin aloitettuja pelihaittojen vähentämiseen ja rikollisuuden ehkäisemiseen tähtääviä vastuullisuustoimia sekä käynnistää pikaisesti toimet, joilla estetään kansainvälisten peliyhtiöiden nettipelien pelaaminen sekä niiden mainonta Suomessa. □